

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/196-342 /2695

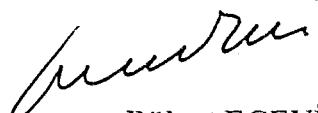
Ankara

22/6 /1999

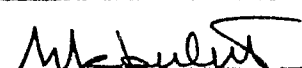
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İhtisazın 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.


Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :
Liste

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	—
Esas Kom.	Adalet
Tarih	29.6.1999 /425
K. Md.	K.D.Bşk. 18.000
BAŞKAN	

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/101-1347

/1546

Ankara

25/3/1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 23/3/1998 tarihinde kararlaştırılan "Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Mesut YILMAZ
Başbakan

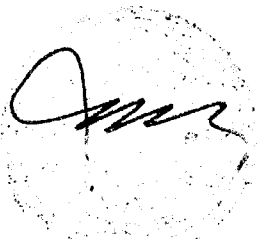
Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	—
Esas Kom.	Adalet
Tarih	27.3.1998 1/745
K. Md.	K.D.Bşk.
BAŞKAN	Hilmiye Türedi

GENEL GEREKÇE

Teftiş ve denetim yetkisi yasal olarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bulunan ve Türk Kanunu Medenisinin 73 ila 81/B maddelerinde düzenlenen hükümlere tabi olan vakıflardan bazıları hakkında devletin ve milletin bütünlüğünü zedeleyen faaliyetlerde bulunduklarına dair güvenlik makamlarına intikal ettirilen bilgiler ve bu hususun kamuoyunun gündeminde sıkca yer alması üzerine; zararlı faaliyetlere son vermek, bu amaçla kurulacak vakıflara kuruluş aşamasında mani olmak; güçlü, kamu hizmeti ve yararına uygun, kamu yükünü azaltıcı faaliyette bulunan, amaçladığı hizmetleri verebilen gönüllü kuruluşlar yaratabilmek, uygulamada ortaya çıkan diğer bazı problemleri de çözmek amacıyla kanun değişikliğine ihtiyaç duyulmuştur.



MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu madde ile Kanunun 73 üncü maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

Günümüz vakıf anlayışında önemli bir değişiklik olmamakla birlikte esasen mal topluluğu olan vakıfların kişi topluluğu haline dönüşerek bir anlamda dernekleştiği gözlenmektedir.

Vakıfların kuruluş senetlerinde soyut, geniş kapsamlı amaçlara yer verilmekte, tahsis edilen yetersiz miktardaki mal ve haklar nedeniyle bu tür vakıflar çoğu kez amacını gerçekleştirememektedir.

Maddede yapılan değişiklikle "vakıf" yeniden tanımlanmış, yeterli mal ve hakların tahsis edildiği tek bir amaçla vakıf kurulması öngörülmüştür.

Vakıflarda üye alımı engellenmek suretiyle mal topluluğu niteliğini taşıyan vakıfların kişi topluluğu olan derneklere benzer vasıf kazanması önlenmiştir.

Son günlerde Türk Medeni Kanununa göre kurulan bazı vakıfların devletin ve milletin bütünlüğünü zedeleyen, yıkıcı, bölücü faaliyetlerde bulunduklarının kamuoyu gündeminde sıkça yer alması ve bu hususlarla ilgili bilgi ve belgelerin güvenlik makamlarına intikal ettiğinin bildirilmesi üzerine vakıf kurucuları hakkında Dernekler Kanununa paralel hükümler getirilmek suretiyle zararlı faaliyetlerin daha kuruluş aşamasında önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Madde ile vakfin kuruluş şekli ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir.

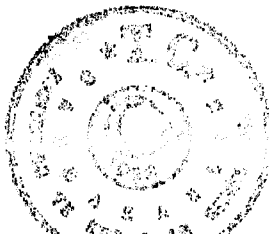
Bir vakfin amacını gerçekleştirebilmesi için en başta gelen şart vakfa kuruluş anında tahsis edilen mal varlığıdır. Oysa eğitim, sağlık, sosyal, kültürel gibi çok geniş kapsamlı, büyük harcama gerektiren amaçlara tahsis edilen mal varlığının çok az, amacı gerçekleştirmeye yetmeyecek miktarda olduğu, bu nedenle de bu tür vakıfların sadece bir isimden ibaret kaldıkları, amaçlarını gerçekleştiremedikleri gözlenmektedir.

Maddede yapılan değişiklikle kuruluş mal varlığının asgari miktarının Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirleneceği hükmü getirilmiştir.

Maddede yapılan değişiklikle mahkemelere tescil kararı vermeden önce vakfin amacı, kurucuları ile ilgili olarak kamu düzeni, milli menfaatler, ülke güvenliği ve ülkede bu amacı gerekli kılacak şartların var olup olmadığı açısından ilgili güvenlik makamlarının ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün görüşünü alma zorunluluğu getirilmiştir.

Kamu hizmetini yürütmekten sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler, sendikalar, meslek odaları ve üniversiteler bizzat kendilerine mevzuatla verilen görev ve yetkileri içerisindeki hizmetleri bünyelerinde çoğu kez kamu kurum ve kuruluşlarından mal ve kaynak aktarmak suretiyle belli sayıda kişi veya kişilerin yararlandıkları vakıflar kurmakta, kamu hizmetlerini bu vakıflara yaptırmakta, vakıflar ise bu hizmetler dolayısıyla gerçek ve tüzel kişilerden adeta mecburi bağış ve yardım toplamaktadırlar. Bu husus Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılan denetimler ve halk kitlelerinin şikayetlerinden anlaşıldığından sorunların giderilmesi için düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 3- Bu madde ile yapılan değişiklikle Medeni Kanuna 74 üncü maddeden sonra gelmek üzere 74/A maddesi eklenmiş, 75 inci maddenin başlığındaki III sayısı IV olarak, 76 ıncı madde başlığındaki IV sayısı V olarak değiştirilmiştir.



Vakıf tescili davalarında uygulanan iki aylık temyiz süresi otuz güne indirilerek konunun gecikilmeksizin sonuçlandırılması yoluna gidilmiştir. Ayrıca yapılan düzenleme ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve vakfın ikametgahının bulunduğu yer Cumhuriyet Savcısı veya mülki amirine vakfın kurulmasına engel sebeplerin varlığının belgelere dayanarak tespiti halinde iptal davası açma yetkisi verilmiştir.

Madde 4- Madde ile Medeni Kanunun 77 nci maddesine fıkralar eklenerek vakıfların faaliyetlerini merkezle birlikte, senette yer alması kaydıyla şubeler vasıtasıyla da yürütebileceği hükmü getirilmiş ve şube tanımı yapılmıştır.

Ayrıca yurt içinde kurulan vakıfların yurt dışında, yurt dışında kurulan vakıfların Türkiye’de şube açabilmeleri için Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun karar vereceği hükmü getirilmiş, izin almadan şube açılması halinde vakıf yetkilileri hakkında yasal işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Madde 5- Madde ile Medeni Kanunun 81/A maddesine bir fıkra eklenmiştir.

Bu düzenleme ile Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli güvenliğinin, milli egemenliğinin, kamu düzeninin, başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü veya Cumhuriyet Savcısı veya mülki amir kanuna aykırı amaç güttüğü veya faaliyetlerde bulunduğu tespit edilen vakfın dağıtılması veya yöneticilerin değiştirilmesi konusunda mahkemece bir karar verilinceye kadar vakfı faaliyetten alıkoyabilir. Alıkoyma kararı yirmi dört saat içinde yetkili ve görevli hakimın onayına sunulur. Hakim kararını kırksekiz saat içinde açıklar. Aksi halde bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Madde 6- Bu madde ile Medeni Kanunun 77 inci maddesi ve 81/A maddesi ile 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasına yapılan atıflar, yapılan düzenlemelere paralel olarak 73 üncü maddenin dördüncü fıkrası şeklinde düzeltilmektedir.

Geçici Madde 1- Madde ile kamu kurumu bünyesindeki vakıfların durumlarını 31/12/1998 tarihine kadar bu kanundaki düzenlemelere uyumlu hale getirmeleri zorunluluğu getirilmiştir.

Geçici Madde 2- Madde ile kamu kurumu bünyesindeki vakıflara, bunların işletme, iştirak ve şirketlerine ilansız ve ihalesiz aktarılan kamu mallarına ilişkin sözleşmelerin, protokollerin ve tahsis işlemlerinin 31/12/1998 tarihinde sona ereceği hükmü getirilmiştir.

Madde 7- Yürürlük maddesidir.

Madde 8- Yürütme maddesidir.



S.S. 656

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN) BB

**TÜRK KANUNU MEDENİSİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

05

77

A D D E

Madde 1- 17/2/1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin değişik 73 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"I- Tanımı

Madde 73- Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli tek bir amaca tahsisi ile oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır.

Bir mal varlığının bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik haklar vakfedilebilir.

Vakıflarda üyelik olmaz.

Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen nitelikleriyle, Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetlere veya hukuka, ahlaka, milli birliğe ve milli menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını destekleyici veya siyasi nitelikte amaç güden vakıf kurulamaz.

Affa uğramış olsalar bile;

a) Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları ve resmi ihale ve alım-satımlara fesat karıştırma suçlarından ,

b) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etmek suçlarından,

c) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı; sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarıyla aynı Kanunun 316, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı kalpazanlık suçlarından,

d) Türk Ceza Kanununun 536 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı fiillerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı fiilleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemek suçlarından,

e) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bulunan suçlardan,

biriyle mahkum olanlar ile,

f) Dernek veya siyasi parti kurmaları yasaklanmış bulunanlar,

vakıf kuramazlar."



A O D E

Madde 2- Türk Kanunu Medenisinin 74 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"II- Kuruluş şekli

Madde 74- Vakıf kurma iradesi resmi senet veya ölüme bağlı tasarrufla açıklanır. Vakıf, mahkemece tutulan kütüğe tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Resmi senetle vakıf kurma işleminin temsilci aracılığı ile yapılması temsil yetkisinin noterlikçe düzenlenmiş bir belge ile verilmiş olmasına ve bu belgede vakfın amacı ile tahsis edilecek mal ve hakların belirlenmiş bulunmasına bağlıdır.

Kuruluş mal varlığının asgari miktarı her yıl Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirlenir. Nakit dışı vakfedilen mal varlığının gerçek değerleri tescil için başvurmadan önce yetkili mahkemeye tesbit ettirilir.

Mahkemeye başvurma, resmi senet düzenlenmiş ise vakfeden tarafından; vakıf ölüme bağlı tasarrufa dayanıyorsa ilgililerin veya vasiyetnameyi açan sulh hakiminin bildirimi üzerine ya da kendiliğinden Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

Başvurulan mahkeme mal ve hakların korunması için gerekli önlemleri kendiliğinden alır.

Mahkeme, vakfın amacı ve kurucuları ile ilgili olarak kamu düzeni, milli menfaatler, ülke güvenliği ve ülkede bu amacı gerekli kılacak şartların var olup olmadığı açısından ilgili güvenlik kuruluşlarının ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün görüşünü almak suretiyle vakfın tescili hakkında karar verir.

Tesciline karar verilen Vakıf, yerleşim yeri mahkemesinde tutulan kütüğe tescil edilir; ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan kütüğe kaydolunur.

Tescil kararı, başka bir mahkemece verilmiş ise, bu karar ve dayanağını oluşturan bütün belgeler tescil için vakfın yerleşim yeri mahkemesine gönderilir.

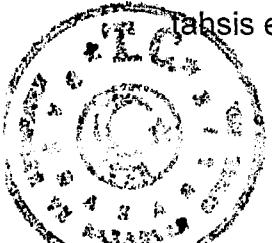
Yerleşim yeri mahkemesinin yapacağı bildirim üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğünce merkezi kütüğe kaydolunan vakfın kurulduğu Resmi Gazete'de ilan olunur.

Tescil ve ilan tüzük hükümlerine göre yapılır.

Tahsis edilen malların mülkiyeti ve hakları tüzel kişiliğin kazanılması ile vakfa geçer.

Tescile karar veren mahkeme, vakfedilen taşınmazın vakıf tüzel kişiliği adına tescil edilmesini tapu idaresine bildirir.

Ölüme bağlı tasarrufla kurulan vakfın miras bırakanın borçlarından sorumluluğu tahsis edilen mal ve haklarla sınırlıdır.



Kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, mahalli idareler ile üniversitelerin bünyesinde kurulan vakıflar ve bunların işletme, şirket ve iştirakleri dahil (kamu kurumu bünyesinde kurulu vakıflar) kurulduğu kurum ve kuruluşların verdiği hizmetlerle ilgili olarak gerçek ve tüzel kişilerden her ne ad altında olursa olsun herhangi bir bağış ve yardım alamaz, menfaat sağlayamaz. Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu bünyesinde kurulu vakıflara yaptığı hizmetler için herhangi bir mal ve para aktaramaz.

Kamu kurum ve kuruluşu, sendika, meslek odası, mahalli idare ve üniversite mensubu olup da, vakıf organlarından birisinde görev alanlara vakıf için yaptıkları belgeye dayanan masraf ve yolluk dışında hiç bir ödeme yapılamaz. Kamu kurumu bünyesinde kurulu vakıflar, yönetim ve denetim organları dışında kamu personeli istihdam edemez. Kamu kurumu bünyesinde kurulu vakıfların organlarında görev alan kamu personelinin, kamu görevi sona erdiği zaman bu vakıflardaki görevi de sona erer.

Kanunla kurulan vakıflar hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, mahalli idareler ve üniversiteler mevzuatla kendilerine görev olarak verilen hizmetleri kamu kurumu bünyesinde kurulu vakıflara yaptıramaz ve hizmetlerinden dolayı mal ve para aktaramaz, ilansız ve ihalesiz gayrimenkul alım ve satım işlemi yapamazlar."

ADDE
Madde 3- Türk Kanunu Medenisinin 74 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 74/A maddesi eklenmiş, 75 inci maddesinin başlığındaki "III" sayısı, "IV" olarak, 76 ncı maddesinin başlığındaki "IV" sayısı, "V" olarak değiştirilmiştir.

"III Temyiz ve iptal

Madde 74/A- Mahkemenin verdiği karar, tebliğ tarihinden başlayarak otuz gün içinde vakfın kurulması için başvuran veya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından temyiz edilebilir.

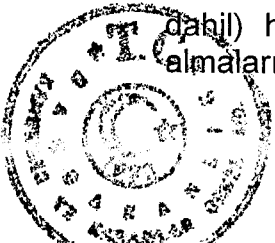
Vakıflar Genel Müdürlüğü veya vakfın ikametgahının bulunduğu yer Cumhuriyet savcısı veya mülki amir, vakfın kurulmasına engel sebeplerin varlığının güvenlik makamlarınca belgelere dayanarak tespiti halinde iptal davası açabilirler."

Madde 4- Türk Kanunu Medenisinin 77 nci maddesinin son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Vakıf; faaliyetlerini merkezle birlikte vakıf senedinde açıkça yer alması kaydıyla açacağı şube vasıtasıyla yürütebilir.

Şube; vakıf adına hizmet veren, gelir getirici faaliyetlerde bulunan, müstakil muhasebe sistemi olan ve harcama yetkisini haiz en az beş kişi tarafından yönetilen birimdir.

Vakıfların, merkezlerinin bulunduğu il ve ilçe (büyük şehir belediyesi olan iller dahil) hudutları dışında şube açabilmeleri için Vakıflar Genel Müdürlüğünden izin almaları zorunludur.



Yurt içinde bulunan vakıfların yurt dışında, yurt dışında bulunan vakıfların Türkiye'de şube açabilmelerine Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

İzin almadan şube açıldığı takdirde vakıf yetkilileri hakkında yasal işlem yapılır."

ADDE

Madde 5- Türk Kanunu Medenisinin 81/A maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli güvenliğinin, milli egemenliğinin, kamu düzeninin, başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Vakıflar Genel Müdürlüğü veya Cumhuriyet savcısı veya mülki amir, Kanuna aykırı amaç güttüğü veya faaliyetlerde bulunduğu tespit edilen vakfın dağıtılması veya yöneticilerinin değiştirilmesi konusunda mahkemece bir karar verilinceye kadar vakfı faaliyetten alıkoyabilir. Alıkoyma kararı 24 saat içinde yetkili ve görevli hakimın onayına sunulur. Hakim kararını 48 saat içinde açıklar. Aksi halde bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar."

ADDE

Madde 6- Türk Kanunu Medenisinin 77 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile 81/A maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "74 üncü maddenin ikinci fıkrası" ibareleri "73 üncü maddenin dördüncü fıkrası" olarak değiştirilmiştir.

EGİCİ ADDE

Geçici Madde 1- Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte kurulmuş olan kamu kurumu bünyesindeki vakıflar, durumlarını 31/12/1998 tarihine kadar bu Kanun ile getirilen düzenlemelere uyumlu hale getirir.

EGİCİ ADDE

Geçici Madde 2- Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte, kamu kurumu bünyesindeki vakıflara, bunların işletme, iştirak ve şirketlerine ilansız ve ihalesiz aktarılan kamu mallarına ilişkin sözleşmeler, protokoller ile tahsis işlemleri 31/12/1998 tarihinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona erer.

